

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Toimintakertomus vuodelta 2021

Yleiskatsaus kansalliseen arviointitoimintaan

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toiminta kattoi vuonna 2021 yhteensä 60 koulutusjärjestelmän toimivuutta ja laatua, koulutuksellista tasa-arvoa ja osaamista koskevaa arviointia. Vuonna 2021 arviointitoiminta painottui varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toteutumiseen, oppimistuloksiin perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa, koulutusala-arviointeihin korkeakoulutuksessa, varhaiskasvatuksen ja korkeakoulutuksen laatuun ja laatukriteereiden kehittämiseen sekä poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutusten arviointiin kaikilla koulutusasteilla.

Kansallisen arviointitiedon tuottamiseen osallistui 4 040 toimijaa, jotka edustivat varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja korkeakouluja. Karvi järjesti yhteensä 95 arviointitiedon käyttöä ja vaikuttavuutta edistävää tilaisuutta eri toimijaryhmille paikallisella ja kansallisella tasolla. Tilaisuudet järjestettiin webinaareina, mikä mahdollisti aiempaa suuremman osanottajamäärän ja paremman alueellisen kattavuuden. Osanottajia tilaisuuksissa oli yhteensä 5 490.

Karvin toiminnan vaikuttavuus

Karvin toinen arviointisuunnitelma kattaa vuodet 2020–2023. Se perustuu strategiaan, jonka tavoitteena on ohjata kansallisen arviointitoiminnan vaikuttavuutta ja kehittää arviointikeskuksen asemaa luotettavana, asiantuntevana ja avoimena arviointitiedon tuottajana Suomessa. Arviointitoiminnan vaikuttavuustavoitteet liittyvät oppimisen ja osaamisen kehittämiseen, yhdenvertaisuuden edistämiseen, koulutusjärjestelmän toimivuuden lisäämiseen ja jatkuvan kehittämisen tukemiseen.

Karvi tuottaa koulutuksen tilaa kuvaavia yhteenvetoja ja synteesejä koulutuspoliittisessa keskustelussa ja päätöksenteossa hyödynnettäväksi. Vuonna 2021 Karvi julkaisi koko koulutusjärjestelmää koskevan koulutuksen yhdenvertaisuuden tilaa koskevan synteessin, joka pohjautuu arviointituloksiin sekä kansallisiin analyysihin. Lisäksi Karvi tuotti Laadunhallinta suomalaisessa kasvatusta- ja koulutusjärjestelmässä -julkaisun, joka kokoaa kansallisiin laadunhallintajärjestelmien arviointeihin ja laadunhallinnan tukeen liittyvät tehtävät varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Yhteenvetojulkaisu tukee laadunhallintaa ja laatuavoitteita koskevaa kansallista kehittämistyötä eri koulutusasteilla.

Policy brief -artikkelisarja perustettiin edistämään arviointitiedon hyödyntämistä koulutuspoliittisessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Artikkelisarjan ensimmäinen artikkeli käsitteli pandemia-ajan vaikutuksia ja osaamisen eriytymistä. Karvi osallistui myös aktiivisesti koulutusalan tiedontuottajien yhteistyöhön sekä tiedonkeruut.fi-sivuston kehittämiseen. Tutkimus- ja arviointitoiminnan välistä yhteistyötä kehitettiin erityisesti poikkeustilanteen vaikutusten tiedontuotantoa koskien. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen arvioinneissa yli hallinnonalan ylittävät tarkastelut nousivat tärkeiksi. Systeemisessä ja kompleksisessa toimintaympäristössä myös vaikutussuhteet ovat systeemisiä ja kompleksisia.

Syyskuussa 2021 järjestetty kansallinen Arviointifoorumi kokosi laajan osallistujajoukon eri koulutusasteiden johdon, opetus- ja ohjaushenkilöstön ja opiskelijoiden sekä sidosryhmien edustajia. Arviointifoorumin tavoitteena oli edistää koulutusta koskevan arviointi- ja tutkimustiedon käyttöä sekä käydä keskustelua koulutuksen yhdenvertaisuuden nykytilasta ja tulevaisuudesta osallisuuden, osaamisen eriytymisen ja saavutettavuuden tasa-arvon näkökulmista. Arviointifoorumin toteutustapa oli vuorovaikutteinen, ja yleisö pääsi osallistumaan keskusteluun verkkoalustan kautta. Karvi osallistuu myös vuonna 2021 käynnistettyyn Ylen ja Erätaukosäätiön järjestämään Hyvin sanottu / Bra Sagt -hankkeeseen, jonka avulla voidaan edistää eri ryhmien osallisuutta koulutuksen kehittämiseen.

Digitaalisilla ratkaisuilla on edistetty arviointien kustannustehokkuutta. Perusopetuksen oppimistulosarviointien uuden digitaalisen arviointijärjestelmän kehittäminen käynnistettiin yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen kanssa. Uusi perusopetuksen oppimistulosten arviointijärjestelmä valmistuu vuonna 2024. Varhaiskasvatuksen digitaalisen arviointialustan ja digitaalisen arviointi- ja julkaisualustan kehittäminen jatkuivat. Kaikki Karvin arvioinnit toteutettiin vuonna 2021 digitaalisina, ja arviointien verkko-toteutukset otettiin laajasti käyttöön.

Suomen Arviointiyhdistys myönsi vuoden 2021 Arvin päivän palkinnon Karville tunnustuksena arvioinnin ja arviointikulttuurin kehittämisestä Suomessa. Palkinnon myöntämisen perusteina olivat Karvin toimialaansa laajempi rooli suomalaisen arviointialan kehittymisessä aktiivisena keskustelijana ja arviointiyhteisön jäsenenä sekä menestyksellinen yhtenäisen koulutuksen arviointikulttuurin luominen, jolla edistetään suomalaisen koulutuksen keskeisiä arvoja ja taataan koulutuksen korkea laatu. Lisäksi palkinnon perusteena oli koronapandemian aikana tuotetut arvioinnit, joita on voitu hyödyntää jo pandemian aikana koulutuksen ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Karvin toiminnan vaikuttavuus kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä kansainvälisesti

Karvin toiminnan vaikuttavuus toteutuu kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä kansainvälisesti. Vuonna 2021 Karvin tuottamia koulutusjärjestelmää koskevia tarkasteluja ja erityisesti kehittämissuosituksia hyödynnettiin laajasti *kansallisella tasolla*. Tietoa käytettiin esimerkiksi lainsäädännön valmistelussa, uusien varhaiskasvatusta ja koulutusta sekä korkeakoulusta koskevien kansallisten kehittämisohjelmien laadinnassa sekä kansallisessa ohjauksessa. Laatutavoitteiden asettamista ja laadunhallinnan tukea koskevassa kansallisessa kehittämistyössä Karvi on edistänyt eri koulutusasteiden välistä yhteistyötä sekä tuloksellisten ratkaisujen kehittämistä. Karvin pitkäjänteinen arviointityö ruotsinkielisessä koulutuksessa ja raportointi ruotsinkielisten koulujen tuloksista on saanut paljon positiivista palautetta. Karvin arviointitulokset toimivat vuoden 2021 aikana useiden yhteiskunnallisten ja koulutusta koskevien julkisten keskustelujen herättäjinä ja tietopohjana mediassa.

Alueellisella tasolla Karvin arviointitoiminnan vaikuttavuus on toteutunut esimerkiksi ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen erillistarkastelujen kautta sekä saamen kielten etäopetuspilotin arvioinnissa sekä varhaiskasvatuksen arviointityökalujen kehittämisessä saamenkielisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Myös oppimistulosten arvioinneissa saadaan merkittävää alueellisen tason tietoa.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä korkeakouluille toimitettavia järjestäjäkohtaisia palautteita hyödynnetään opetuksen ja koulutuksen kehittämisessä *paikallisella tasolla*. Karvin arviointien poh-

jalta on laadittu työkirjoja ja materiaalia opettajien tueksi. Karvin arviointitietoa on hyödynnetty myös opetus- ja koulutushenkilöstön täydennyskoulutuksen kehittämisessä. Karvi on tukenut arviointiosaamista ja tiedon käyttöä myös järjestämällä koulutuksia ja työpajoja paikallisella tasolla.

Kansallisia arviointituloksia hyödynnetään myös *kansainvälisellä tasolla*. Arviointitoimintaa kehitetään kansainvälisiä toimintamalleja vertaillen. Tulokset eri koulutusasteilta toimivat tietopohjana esimerkiksi konferensseissa ja verkostoissa. Vuonna 2021 Karvilla oli aktiivista yhteistyötä esimerkiksi Sici-verkostossa, Erasmus-projekteissa, ENQAssa sekä monipuolista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa pohjoismaisissa sekä eurooppalaisissa verkostoissa.

Karvin strategian toteutumista ja toiminnan vaikuttavuutta johdetaan strategian toimeenpanosuunnitelman avulla. Toimeenpanosuunnitelma muodostuu strategiakaudeksi asetetuista tavoitteista sekä yksityiskohtaisemmista toimenpiteistä, joista Karvin johtoryhmä päättää laadunhallinnan ja toiminnanohjauksen tietoperustaa hyödyntäen. Karvin laatujärjestelmään kuuluvan palautejärjestelmän avulla tuotetaan kumuloituvaa seurantatietoa, jonka pohjalta arviointitoimintaa kehitetään systemaattisesti. Vuoden 2021 tavoitteena oli erityisesti vahvistaa organisaation yhtenäisyyttä, yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti toimimista ja yhdensuuntaista kehittämistä, edistää tiimimäistä työskentelyä ja hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakamista sekä vahvistaa arviointitoiminnan vaikuttavuutta sekä arviointi- ja viestintäosaamista.

Vuonna 2021 otettiin käyttöön uusi Karvin arviointiosaamisen kehittämisohjelma. Ohjelman avulla voidaan varmistaa henkilöstön osaaminen kehittävässä arvioinnissa, arviointiprosessin hallinnassa, projektinhallinnassa, menetelmien hallinnassa sekä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä.

Vaikuttavaa arviointia vuonna 2021

Varhaiskasvatus

Vuoden 2021 aikana valmistui 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinnin 3. vaihe, Varhaiskasvatuksen johtamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämiskohteet -arvioinnin 1. vaihe sekä Arviointi viisi-vuotiaiden pedagogiikasta ja taito- ja taidekasvatuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa. Käynnissä oli Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin kehittäminen ja järjestäjien tukeminen -hanke, jonka osana varhaiskasvatukseen kehitetään kansallinen laadun arviointijärjestelmä sekä tutkimusperusteisiä arviointityökaluja. Lisäksi käynnistettiin Varhaiskasvatuksen johtamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämiskohteet -arvioinnin 2. vaihe.

Yleissivistävä koulutus

Vuonna 2021 valmistui 5 hanketta. Teema- ja järjestelmäarvioinneista valmistuivat Lukion tuntijakokeilun arviointi, Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon arvioinnin neljäs osahanke, Selvitys sukupuolten välisten ja sisäisten oppimistuloserojen syistä ja taustoista sekä Opiskelijoiden kasvu aktiiviseksi ja kriittiseksi kansalaisiksi toisella asteella. Vuoden aikana Karvi toteutti myös Perusopetuksen laadunhallinnan nykytilan kartoituksen osana opetus- ja kulttuuriministeriön laatutyönyrkin työtä.

Meneillään oli kolme perusopetuksen oppimistulosarviointia: A-englannin oppimistulosten 9. vuosiluokan arviointi, jonka aineisto kerättiin maaliskuussa 2021 ja matematiikan 9. luokan oppimistulosten arviointi, jonka aineisto kerättiin keuhällä 2021 ja jonka ensituloksia raportoitiin joulukuussa 2021. Lisää syventäviä tuloksia julkaistaan vuoden 2022 aikana. Meneillään oli myös A- ja B-ruotsin oppimistulosten arvioinnin 2022 aineistonkeruun valmistelu. Vuonna 2021 käynnistettiin digitaalisen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittäminen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Uusi arviointijärjestelmä tullaan ottamaan käyttöön vuonna 2024.

Teema-arviointeina vuonna 2021 käynnistettiin Sitouttavan koulu yhteistyön arviointi, Kiusaamista ehkäisevien sekä hyvinvointia ja työrauhaa parantavien menetelmien arviointi sekä Valmistavan opetuksen ja oppilaan oman äidinkielen opetuksen arviointi. Lisäksi käynnistettiin Saamen kielten etäopetuspilotin arviointihankkeen suunnittelu ja lukiouudistuksen arviointi.

Ammatillinen koulutus

Vuoden 2021 aikana valmistui logistiikan ja sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen oppimistulosten arvioinnit sekä Erityisen tuen järjestäminen ammatillisessa koulutuksessa -arviointi ja Opiskelijoiden kasvu aktiiviseksi ja kriittiseksi kansalaisiksi toisella asteella -arviointi. Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittämistä jatkettiin. Käynnissä olivat Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointi, Koulutusjärjestelmän kyky vastata äkillisiin rakennemuutoksiin -arviointi sekä Merenkulkualan koulutusten arviointi. Lisäksi käynnistettiin Yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen ammatillisessa koulutuksessa -arviointi, Työelämäläheisyys ja työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa -arviointi sekä Sähkö- ja automaatioalan perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon oppimistulosten arviointi.

Korkeakoulutus

Vuoden aikana valmistui 7 korkeakoulujen laatujärjestelmän auditointia, jotka kaikki tehtiin verkkovälitteisesti. Kolme auditointia toteutti kansainvälinen arviointiryhmä, ja Itävallan University of Grazin auditointi oli maksullisen palvelutoiminnan arviointi. Meneillään on 10 korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointia Suomessa. Keväällä korkeakoulujen arviointijaosto myönsi ensimmäisen Excellence-laatuleiman auditoidulle korkeakoululle. Excellence-laatuleiman sai Jyväskylän ammattikorkeakoulu arviointialueelta Kehittyvä ja hyvinvoiva korkeakoulu.

Vuoden kuluessa valmistui sosiaali- ja terveysalan sekä oikeustieteellisen alan alakohtainen arviointi. Tulosten julkistamiseminaarit saivat verkkovälitteisesti laajan kansallisen yleisön. Koulutusjärjestelmän kyky vastata äkillisiin rakennemuutoksiin -arviointi jatkuu yhteistyössä ammatillisen koulutuksen kanssa. Merenkulkualan koulutusten arvioinnin vierailut korkeakouluissa saatiin toteutettua osin lähivierailuina. Karvi akkreditoi kaksi ammattikorkeakoulun tekniikan alan tutkinto-ohjelmaa perusten eurooppalaiseen EUR-ACE-standardiin. Lisäksi käynnistyi prosessi, jolla Karvi pyrkii saamaan oikeudet myöntää EUR-ACE-standardin mukaisia akkreditoiteja yliopistojen toteuttamille tekniikan alan tutkintokoulutuksille.

Syksyllä toteutettiin verkkovälitteisesti ENQA:n (European Association for Quality Assurance in Higher Education) järjestämä vierailu, jossa arvioidaan Karvin korkeakoulujen arviointitoimintojen yhdenmukaisuutta yhteisten eurooppalaisten periaatteiden kanssa (ESG). Arviointivierailua edelsi laaja itsearviointiprosessi. Lopullinen arviointiraportti julkaistaan maaliskuussa 2022. Asiatarkastukseen tulleen raporttiluonnoksen pohjalta voi todeta, että ulkoinen arviointi oli Karvin kannalta menestyksekkäs.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön tilannetta käsiteltiin Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen -arvioinnissa. Lisäksi aloitettiin maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta koskeva arviointi, joka täydentää Maahanmuuttajien koulutuspolut -arvioinnin tuloksia.

Maksullinen palvelutoiminta

Karvi toteutti kansallisessa koulutuksen arviointisuunnitelmassa mainittujen arviointien lisäksi arviointeja myös maksullisena palvelutoimintana. Maksullinen palvelutoiminta sisältää sekä julkisoikeudelliset suoritteet (korkeakoulujen auditoinnit) että liiketaloudelliset suoritteet. Julkisoikeudellisina suoritteina toteutettiin 7 arviointia ja liiketaloudellisena toimintana oli käynnissä yhteensä 11 arviointia. Liiketaloudellisena maksullisena palvelutoimintana toteutettiin oppimistulosten arviointeja, kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan liittyviä tilausarviointeja, tekniikan tutkinto-ohjelmien EUR-ACE-laatuleimaan johtavia akkreditoiteja ja merenkulkualan koulutusten arviointeja. Maksullista palvelutoimintaa toteutettiin myös kansainvälisesti. Suomalaisyppisten koulujen auditointien auditointikriteerit hyväksyttiin pilotointia varten ja auditointimallista julkaistiin käsikirja. Karvin maksullinen palvelutoiminta on laajentunut viimeisten vuosien aikana.